

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В США

6. Markova, A. K. (1996). *Psikhologiya professionalizma* [Psychology of professionalism]. Moscow: Znanie. [in Russian].
7. Raven, D. (2002). *Kompetentnost v sovremennom obshchestve: vyyavlenie, razvitie i realizatsiya* [Competence in modern society: the identification, development and implementation]. Moscow: "Kogito-tsentr". [in Russian].
8. Slastenin, V. A. (2003). *Vvedenie v pedagogicheskuyu aksiologiyu* [Introduction to pedagogical axiology]. Textbook for students of pedagogical educational institutions. Moscow. [in Russian].
9. Berns, M. (1990). Context of competence: social and cultural consideration in communicative language teaching. N.Y. [in English].
10. Knapp, K., Knapp-Potthoff, A. (1990). Interkulturelle Kommunikation. Zeitschrift für Fremdsprachenforschung. № 1, S. 83. [in German].
11. Kramsh, C.J. (1986). From language proficiency to interactional competence. Modern Language Journal. № 70. [in English].
12. Savignon, S. (1985). Evaluation of communicative competence: the ACTEL provisional proficiency guidelines. Modern Language Journal. № 69. [in English].

Стаття надійшла до редакції 18.12.2018

УДК 378.4(73):63

DOI:

Наталія Гаврилюк, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В США

Окреслено важливість проблеми становлення вищої аграрної освіти в США. Виділено основні сім етапів становлення аграрної вищої освіти. Виокремлено ознаки розвитку вищої аграрної освіти США. Розглянуто проблему якості освіти США як питання державної ваги та рівня. Зроблено висновок, що посилення ролі уряду у питанні у фінансуванні вищої аграрної школи стає найважливішим моментом у процесі становлення вищої аграрної освіти.

Ключові слова: вища освіта; аграрна освіта; освіта в США; історія освіти в США; етапи становлення освіти в США; коледж; університет; якість освіти.

Лит. 11.

Nataliya Havrylyuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Ukrainian and Foreign Languages Department
Vinnytsya National Agrarian University

STAGES OF FOUNDATION OF AGRARIAN HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE USA

The importance of the problem of formation of higher agricultural education in the USA is highlighted. It has been proved that globalization, democratization, a single information space have influenced the development of higher agricultural education. The main seven stages of the formation of agrarian higher education are highlighted. It was found that the first one includes the period from 1636 to 1776, when the founding of colleges took place, it was concluded that in the seventeenth and nineteenth centuries, higher agricultural education in the USA was subordinated to local authorities; the second stage – the period of experiment, from 1776 to 1862, the correspondence between the training of specialists in agrarian education and the needs of industry are established; the third stage from 1862 to 1900 – proved that with the onset of rapid breakthroughs in the development of the economy there was an urgent need for specialists from specific sectors of the economy, the agricultural sector was no exception; in 1900 – 1950 there is the fourth stage, when there are two-year colleges; From the 1950s to the 1980s, the fifth stage was marked by changes in the US high school in accordance with the requirements of scientific and technological progress; in the sixth stage from 1980 to 2000, it was found that education is inextricably linked with politics; The seventh stage, which dates from 2000 up to now, is characterized by increased requirements for the training of future specialists.

The signs of the development of higher agricultural education in the United States are highlighted: high pace of education, the emergence of higher education institutions, increased costs of higher education, assistance to the state in improving the quality of higher education, improvement of curricula, application of forms and methods of training of future specialists in accordance with the requirements of scientific and technological progress, increasing the role of higher agricultural school, etc.

The problem of the quality of US education as a matter of state importance and level is considered. It is

concluded that strengthening the role of the state government in financing the higher agricultural school becomes the most important moment in the process of formation of higher agricultural education.

Keywords: *higher education; agrarian education; education in the USA; history of education in the USA; stages of formation of education in the USA; a college; a university; a quality of education.*

Постановка проблеми. На сьогоднішній день вища аграрна освіта має забезпечити бездоганну професійну підготовку майбутніх фахівців, яка б давала можливість молодим людям втілювати свої мрії в житті. Тому важливо розглянути історію становлення вищої аграрної освіти в США та виявити основні особливості функціонування цієї системи.

США завжди характеризувались зміщенням центра уваги на вивчення впливу сільськогосподарської діяльності навколишнє середовище, на якість продуктів харчування, на здоров'я людей тощо. Поступово аналізування такого впливу призводило до виникнення моделі сталого розвитку сільського господарства (англ. sustainable agriculture), що, в свою чергу, сприяло опануванню ґрунтовними знаннями стосовно взаємозв'язку виробництва, навколишнього середовища та здоров'я людини. Протягом останніх десятиліть у США відбувалася зміна парадигми у суспільстві – від технократичної до індустріальної, від індустріальної до інформаційної.

На розвиток вищої аграрної освіти вплинули достатньо глобалізація, демократизація, єдиний інформаційний простір тощо. Такі трансформації призвели до потреби перегляду вищої аграрної освіти, оскільки деякі існуючі системи минулого не відповідали запитам того часу, тому вимагали перетворення.

Виходячи з актуальності проблеми, окреслимо **мету дослідження**, яка полягає у теоретичному огляді та визначенні етапів становлення й розвитку вищої аграрної освіти.

Питаннями вищої аграрної освіти у США займалися В. Бондаренко [1, 2], О. Вошевська [3], О. Ельбрехт [4], В. Кудін [7], Л. Тарасюк [8] та інші. Дослідники вивчали питання фінансування вищої освіти в США, зокрема аграрної, визначали напрямки розвитку вищої освіти США тощо. Система аграрної освіти у США формувалася, безперечно, з урахуванням історичних подій у країні.

Виклад основного матеріалу. Аналіз літературних джерел дав змогу виділити основні сім етапів становлення аграрної вищої освіти: перший включає період з 1636 по 1776 роки, коли відбулось заснування коледжів, другий етап – період експериментування, з 1776 – по 1862 роки, на третьому етапі виникають університети, період з 1862 по 1900 роки; на 1900 – 1950 роки припадає

четвертий етап, коли з'являються дворічні коледжі; з 1950 – по 1980 роки науковці виділяють п'ятий етап, коли відбуваються зміни у вищій школі США відповідно до вимог науково-технічного прогресу; на шостому етапі з 1980 – по 2000 рік панує думка, що освіта нерозривно пов'язана з політикою; сьомий етап, який припадає на період з 2000 по теперішній час, характеризується підвищенням вимог до професійної підготовки майбутніх фахівців.

Про кожен етап детально. Перший етап (1636 – 1776 роки). Саме у XVII столітті англійські колоністи вперше дістались берегів Північної Америки. У 1636 році були засновані “латинська граматична” школа і Гарвардський коледж вільних мистецтв. Liberal Art Colleges – коледжі вільних мистецтв були створені з метою підготовки священників. У 1642 році засновано Кембріджський коледж, який пізніше отримав назву Гарвардський. У 1701 році засновано Йельський коледж, у 1746 засновано Нью Джерсі коледж, у 1751 році – Коледж короля (пізніше Колумбійський університет), у 1755 році – університет штату Пенсільванія, у 1764 році – Родайлендський коледж, у 1766 році – Коледж Королеви, у 1769 році – Дортмутський коледж.

Американські коледжі отримували фінансову підтримку від релігійних общин, наприклад, Гарвардський від пуританської общини, Віргінський від англіканської тощо.

Усі коледжі було створено з ініціативи місцевих підприємців та представників самоврядування [6].

У XVII – XIX ст. відбулися суттєві перетворення у системі аграрної освіти, проте рівень освіти характеризувався, як надто низький. Серед 1756 університетів, у яких навчалось 1,5 млн. студентів, одиниці відповідали стандартам вищої школи. Отже, можемо зробити висновок, що у XVII – XIX століттях вища аграрна освіта у США підпорядковувалась місцевим органам влади.

Варто зазначити, що Департамент освіти США був створений лише у 1979 році. А освітянською політикою займався до того часу Департамент охорони здоров'я освіти та соціального забезпечення.

Другий етап (1776 – 1862 роки). Саме в цей період американська система освіти об'єднала німецьку логіку академічної системи, що виокремлювала професію з інших видів людської діяльності, з англійською традицією, яка

розглядала професійну підготовку, як здобуття високого ступеню практичної компетентності в суспільстві. У першій половині XIX століття до аграрної системи вищої освіти додається ще один новий елемент – молодший коледж, який пізніше перетворюється на перший етап вищої освіти. Молодші коледжі забезпечували підготовку технічних кадрів. З часом вони надають загальну вищу освіту (I – II курси університету) і поєднуються з підготовкою спеціалістів середньої ланки. Система вищої освіти США перетворюється на тривірневу систему, молодший коледж виступає як підготовча база для отримання вищої освіти [11].

На цьому етапі встановлюються відповідності між підготовкою фахівців в аграрній освіті та потребами промисловості. Через це більшість університетів призупинили широку підготовку спеціалістів, а перейшли на підготовку “вузьких спеціалістів”. Цьому факту також посприяв “Акт Морілла”, прийнятий Конгресом США в 1862 році, який вимагав від навчальних закладів здійснювати підготовку випускників безпосередньо до професійної діяльності. Уряд США видав у кожному штаті землі з державного резерву створення навчальних закладів, які забезпечували підготовку фахівців із сільського господарства. В цей час виокремлюються два напрямки освіти США (за Г. Гербартом та Г. Спенсером) – офіційна та матеріальна. Офіційна американська освіта займалася підготовкою всебічнорозвиненої особистості, яка, на жаль, не відповідала вимогам економіки того часу. Випускники були відірвані від трудової діяльності, перевага у навчанні надавалася теоретичному засвоєнню інформації. Матеріальна освіта ґрунтувалась на необхідності лише практичної підготовки майбутніх спеціалістів. На перше місце виходили фахові знання та навички виконання виробничих функцій.

На початковому етапі коледжі було утворено за рахунок бюджету штату, а не з релігійної громади. З’являються дисципліни прикладного характеру. Вже до середини XIX століття виникла значна кількість спеціалізованих вищих навчальних закладів, в яких створювались лабораторії з метою проведення досліджень. Це і Бруклінський політехнічний інститут, Массачусетський технологічний інститут, з’являються вищі сільськогосподарські школи, у Дортмутському коледжі відкрився департамент природничих наук.

Перші державні коледжі також було утворено у штатах Північна Кароліна, Тенессі, Вермонт та Джорджія. Їх кількість налічувала близько 20 коледжів. Так звані муніципальні коледжі, які

існували за рахунок місцевих органів влади було засновано у 1837 році. У 1825 – 1875 роках з’являються жіночі коледжі. У 1833 році був організований спеціальний коледж для жінок і чоловіків. У цей період утворюються коледжі, які працюють, керуючись однаковими програмами Радкліфф і Гаврвардський, Барнард коледж і Колумбійський університет.

Загалом, можемо констатувати той факт, що коледж США, в першу чергу, задовольняв потреби середнього класу. Все-таки США залишалась аграрною країною, в якій не було значної потреби в професіоналах з вищою освітою.

Третій етап (1862 – 1900 роки). Через те, що економіка США на цьому етапі розвивалась поступово, то потреби у “вузьких” спеціалістах не виникало. З початком стрімких проривів у розвитку економіки постала нагальна потреба у фахівцях з конкретних галузей економіки, не виключенням стала і аграрна галузь. З’являється значна кількість університетів.

Створенню університету Джона Гопкінса (1876) сприяв німецький вплив, що реалізувався у створенні дослідних центрів, де здійснювались експерименти. У США такі центри називали Graduate Schools of Arts and Science – аспірантські школи мистецтв і наук. Отже, на створення університетів США вплинули як французька, англійська так і німецька системи освіти. Відмінністю у системі вищої аграрної освіти стало те, що якщо у Німеччині професійні школи функціонували незалежно, то у США вони входять у склад університетів. В університетах застосовується загальне правило для студентів, яке дає їм можливість обирати дисципліни для вивчення. В плани включають сільськогосподарські, технічні та природничо-наукові дисципліни. Присуджуються вперше наукові ступені (1861 Doctor of Philosophy). Створюються із земельними ділянками завдяки Акту ленд-гранд коледжів у 1862 році. Згідно з цим законом кожен штат одержує 30000 акрів землі з метою створення коледжу для здійснення підготовки спеціалістів у галузі сільського господарства. З’являється 28 коледжів, де на земельних ділянках здійснювались експерименти та наукові дослідження для вирішення питань у сільськогосподарській галузі.

Четвертий етап (1900 – 1950 рр.) Цей період характеризується передусім появою так званих молодших коледжів, де навчались два роки. Ці коледжі були першою сходинкою для здобуття вищої освіти. Перший такий коледж з’явився у 1902 році на базі Чикагського університету. Програмою навчання була такою ж самою, як і

на першому та другому роках навчання чотирирічних коледжів гуманітарних наук. Після появи у 1907 році сільськогосподарського інституту у штаті Нью-Йорк, програми молодших коледжів орієнтувались лише на професійну підготовку майбутніх фахівців аграрної галузі.

У 1917 році було прийнято Закон Сміта Хьюгеса, за яким, уряд зобов'язаний був фінансувати 50% шкіл, які надавали професійну підготовку. Через це збільшилась і кількість спеціальних предметів, які необхідні були для професійної підготовки. Цей факт став також початком поєднання теоретичної та практичної підготовки студентів.

У 1921 році кількість молодших коледжів досягла 207. Також на цьому етапі становлення вищої аграрної освіти відбувається розуміння державою необхідності у появі фахівців вищої ланки, тобто спеціалістів з вищою кваліфікацією. Збільшується кількість присуджених ступенів.

П'ятий етап (1950 – 1980 рр). На цьому етапі створюються науково-дослідні установи, де працюють талановиті учені. На державному рівні приймають 2 вересня 1958 року “Акт про національний захист освіти” (The National Defense Education Act), у якому пояснюються шляхи реформування освіти, оголошується посилення вимог щодо підготовки фахівців. Урядом передбачається з державного фонду виділення 90% на виплату позик для студентів для навчання у вищих навчальних закладах. Основна мета закону полягала у вдосконаленні форм та методів викладання навчальних дисциплін, а у 1965 році, коли вийшов “Закон про вищу освіту” (Higher Education Act of 1965), посилюються вимоги щодо підготовки студентів з точних наук. Закон неодноразово удосконалюється та ратифікується у 1968, 1971, 1972, 1976, 1980, 1986, 1992, 1998 та 2008 роках [10]. Також у 1965 році засновують у США організацію “Національний фонд розвитку мистецтвознавчих та гуманітарних наук” (The National Foundation for the development of art and humanitarian Sciences). Саме ця організація займалась введенням у навчальні процеси вищих навчальних закладів “Закону про вищу освіту” (Higher Education Act of 1965) [9]. Такі дії були покликані вдосконалювати форми та методи роботи у вищій школі, сприяти здійсненню вагомих наукових досліджень, забезпеченню сучасного на той час обладнання для проведення навчального процесу, оскільки гостро відчувалась потреба у кваліфікованих фахівцях, особливо в аграрній сфері. Країна вирішила краще збільшити фінансування власних наукових досліджень, а не сподіватись на ідеї емігрантів з Європи. Також

на цьому етапі приймається Закон про організацію і пріоритети науково-технічної політики (National Science and Technology Policy, Organization and Priorities of 1965), у якому йдеться про нанотехнології, які сприяють впровадженню наукових досліджень у життя з метою підвищення могутності економіки країни. Можемо констатувати високу активність держави у сприянні розвитку освіти, зокрема вищої аграрної освіти.

Також на цьому етапі розвитку вищої освіти США відбуваються мітинги молодих людей з приводу підтримки антивоєнної політики держави, наданні широких прав громадянам, безпосередньо у питаннях отримання освіти. Як бачимо, уряд США усвідомлює необхідність реформувати вищу освіту, без якої стрімкий розвиток держави не є можливим. Космічна індустрія, економічні зміни у країні, розвиток освіти і науки є ознаками цього етапу.

Шостий етап (1980 – 2000 роки). На цьому етапі поступово стверджується думка, що освіта нерозривно пов'язана з політикою. Найбільша фінансова підтримка на вдосконалення освітніх послуг відбувається у 70-х роках. За даними статистики у 1978 році фінансові видатки становлять 2,9% ВВП на розвиток вищої аграрної освіти, 8% – на забезпечення усієї системи освіти. У 80-х роках фінансова підтримка вищої освіти відбувається з різних фінансових надходжень, місцевого бюджету, що безпосередньо вплинуло на розвиток вищої аграрної освіти.

Сьомий етап (2000 – до нашого часу). Ознаками цього періоду стають реформування освіти, підвищення вимог до забезпечення вищої освіти та підготовки фахівців. За даними статистики у 2000 фінансові видатки становлять 2,6% ВВП на розвиток вищої аграрної освіти США, 6,5% – на забезпечення усієї системи освіти [5].

Як бачимо, на початку XXI століття видатки на розвиток освіти знаходяться на майже одному рівні витрат 70-х років, але варто зазначити, що у час зниження фінансування на вдосконалення та розвиток вищої освіти показник фінансування в США залишається одним із найвищих у світі.

Виокремимо загальноновизнані дослідниками ознаки розвитку вищої аграрної освіти США:

- 1) високі темпи розвитку освіти;
- 2) поява вищих навчальних закладів;
- 3) збільшення витрат на вищу освіту;
- 4) сприяння державою підвищенню якості вищої освіти;
- 5) вдосконалення навчальних програм;
- 6) застосування форм і методів підготовки

майбутніх фахівців відповідно до вимог науково-технічного прогресу;

7) підвищення ролі вищої аграрної школи тощо.

Висновки. Становлення вищої аграрної освіти тісно пов'язано з історичними подіями у США, які, у свою чергу, впливали на цілі та сутність освіти, що було відображено у навчальних програмах вищих навчальних закладів.

Питання якості освіти США розглядалося як питання державної ваги та рівня.

Посилення ролі уряду штатів у фінансуванні вищої аграрної школи стає найважливішим моментом у процесі становлення вищої аграрної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко В.Ф. Ленд-гранд коледжі США: Основні періоди розвитку / В.Ф. Бондаренко // Наукові записки: зб. наук. Статей НПУ ім. М.П. Драгоманова (серія Педагогічні та історичні науки). – К., 2008. – Вип. 73. – С. 8–13.

2. Бондаренко В.Ф. Тенденції розвитку вищої аграрної освіти в США (II половина XX століття): Автореф. дис... канд. пед. наук. – Рівне, 2009. – С. 11–14.

3. Вошецька О.В. Аспекти підготовки фахівців-аграрників у системі вищої освіти США / О.В. Вошецька // Нові технології навчання. – 2006. – Вип. 44. – С. 69–71.

4. Ельбрехт О.М. Підготовка менеджерів у вищих навчальних закладах Великої Британії, Канади, США: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О.М. Ельбрехт. – К., 2010. – 40 с.

5. Каверина Э.Ю. Высшее образование в США: источник финансирования. Аналитический обзор системы высшего образования. Российскоамериканский портал по сотрудничеству в области образования и науки / Э.Ю. Каверина // Канада – США. – 2003. – № 7. – С. 1.

6. Кнодель Л. Структура вищої освіти США на сучасному етапі розвитку суспільства // Український науковий журнал Освіта регіону social-science.com.ua/article/412

7. Кудін В.О. Професійна освіта на різних етапах людської діяльності / В.О. Кудін // Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. – К., – 2002. – С. 11–45.

8. Тарасюк Л.Н. Освіта США / Л.Н. Тарасюк, К.Н. Цейнович // Соціально-політичний журнал. – 1997. – С. 45–52.

9. Higher Education Act of 1965 was reauthorized in 1968, 1971, 1972, 1976, 1980, 1986, 1992, 1998 and 2008. [Електронний ресурс] // Higher Education Act of 1965 – Wikipedia, the free encyclopedia – Режим доступу: en.wikipedia.org

10. Noble S. A History of American Education / S. Noble / – New York: Mc Grow–Hill Book Company, 1954/ – 450 p.

11. Ben–David J. American Higher Education: directions old and new / J. Ben-David – New York: Harper and Row, 1971 – 372 p.

REFERENCES

1. Bondarenko, V.F. (2008). *Land-grand koledzhi SShA: Osnovni periody rozvytku* [Land Grand College USA: Major Developmental Periods]. *Scientific Notes: Sb. sciences Articles of the NPU Drahomanov (series Pedagogical and historical sciences)*. Kyiv, no.73, pp. 8–13. [in Ukrainian].

2. Bondarenko, V.F. (2009). *Tendentsii rozvytku vyshchoi ahrarnoi osvity v SShA (II polovyna XX stolittia)* [Trends in the development of higher agricultural education in the US (second half of the twentieth century)]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Rivne, pp.11–14. [in Ukrainian].

3. Voshchevska, O.V. (2006). *Aspekty pidhotovky fakhivtsiv-ahramykyv u systemi vyshchoi osvity SShA* [Aspects of preparation of specialists-agrarians in the system of higher education of the USA]. *New learning technologies*, no.44, pp. 69–71. [in Ukrainian].

4. Elbrekht, O.M. (2010). *Pidhotovka menedzheriv u vyshchykh navchalnykh zakladakh Velykoi Brytanii, Kanady, SShA* [Training of Managers in Higher Education Institutions in the UK, Canada, USA]. Kyiv. *Extended abstract of Doctor's thesis*, 40 p. [in Ukrainian].

5. Kaverina, E.Yu. (2003). *Vyshee obrazovanie v SShA: istochnik finansirovaniya. Analiticheskiy obzor systemy vysshego obrazovaniya. Rossiyskoamerikanskiy portal po sotrudnichestvu v oblasti obrazovaniya i nauki* [Higher education in the United States: a source of funding. Analytical review of the higher education system. Russian-American portal for cooperation in the field of education and science]. *Canada – the USA*, no.7, p.1. [in Russian].

6. Knodel, L. *Struktura vyshchoi osvity SShA na suchasnomu etapi rozvytku suspilstva* [Structure of higher education of the USA at the present stage of development of society]. *Ukrainian scientific magazine Education region social-science.com.ua/article/412* [in Ukrainian]

7. Kudin, V.O. (2002). *Profesiina osvita na riznykh etapakh liudskoi diialnosti* [Vocational education at various stages of human activity]. Kyiv: Professional education in foreign countries: comparative analysis, pp. 11–45. [in Ukrainian].

8. Tarasiuk, L.N. (1997). *Osvita SShA* [Education USA]. *Socio-political magazine*, pp. 45–52. [in Ukrainian].

9. Higher Education Act of 1965 was reauthorized in 1968, 1971, 1972, 1976, 1980, 1986, 1992, 1998 and 2008. Higher Education Act of 1965. Wikipedia, the free encyclopedia. en.wikipedia.org [in English].

10. Noble S. (1954). *A History of American Education*. New York: Mc Grow. Hill Book Company, 450p. [in English].

11. Ben-David J. (1971). *American Higher Education: directions old and new*. New York: Harper and Row, 372 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 27.11.2018

